

Մանգրումի Էփեսոս

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ԳԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

1867 ՅՈՒՆՎԱՐ 21 ՃԻԻՄԱ ԻՐԹԻՍԻ ՍԱՊԱՀ

ՆԻՄԵՐՈ 254

Մանգրումի Էփեսոսի համար 6 էանի սենեակ 300
հիսնի վերինի, սենեակի դռնի, բոլոր փարաք տների
իջևն օլարագ, 200 զշ" օլուգ, ալթը արդը 100 զշ" օլա-
րագ, վեհիսիսի տների 30 ար փարայտ ստիլանագ տըր :

Իլանաթըն պէհեր սաթըն իշին, պի-
րինճի տեֆատա 5, իրինճի տեֆատա 2,
վե իւլինճի վե սայիր տեֆատա 1
էր զուրուշ արնաճագ տըր :

Մէքթուպ վե սայիրէ, Պէյ-օղլունա տողուն-է-ա-ա-
467 նիւմէրու իւնեաէ ԼԵՎԱՆԹ ՀԵՐԱՆՑ Թ-դի-
նէսինտէ, Կարապետ 8. Փանոսեանէ կէսնտէրիլէճէ ք-աի-ր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱՌԻԼԻՅԵՆ

Ումուսմ վե խուսուսիլէ միլէթի-
միդէ վերտիկիմիդ նասիհաթարա, էկէր-
չի միդտարի քիֆայէտէ տիգգաթ վե լադ-
պէթ օլունմամագտա իսէտէ, կիւնտէն
կիւնէ մէգքիւր նասիհաթարճա իշթի-
եաճը շէտիտ պուլունուղու գալիէն վե
էմալէրիլէ թաստիգ զըլնմագտա տըր :

Մէմալիքի մահրուսէյի շահանէտէ
պուլունուղու, ալէլ խուսուս շիմա-
տէն սօնրա, միլէթիմիդ չօճուգարր ի-
շին լիսանը թիւրքինին էհէմիլէթինի
պիտտէֆաթ պէեան իլէտիկիմիդ միսիլ-
լու, հէրչի պատապատ, թալիմ ու թէտ-
րիսինէ էգճան ու տիլ տիգգաթ վե իգ-
տամ օլունմամագտա տալի նասիհաթ ի-
լէմիշ իսէքտէ, էսէֆ իտէրէք սէյլէրիլ
քի, հալիա էվաթ բէտէրլէրի, վե մէք-
թէպ միւտիլէրի իհմալ ուլգուսուսնա
իմարըր էվգաթ իլէմէքտէ աիլէր :

Լիսանը թիւրքինին թահսիլի հադ-
զընտա գուհուրա կէլէն մէգքիւր նասի-
հաթարըրմը սաւտէճէ պիւր արգուեա
մէպնի օլմաեքալ, իլա հէր ճիհէթլէ է-
հէմիլէթինի պիտիկիմիդտէն, ալիւտ-
նադարիլէ (հեւաւտեաթիլէն) լիսայէթի-
քեամիլէմիդտէն, վե պաղը էսրար օլա-
րագ պիտիկիմիդ մալիւմաթարտան նա-
շի իաի. նասրլքի պու կիւն տալի, հէր
շէյի աշըգտան աշըգա սէյլէթմէտիկիմիդ
թագտիրտէ, մէգքիւր լիսանը ումուսմէն
քեաֆիթէյի մէքթէպլէրիմիդտէ, միգտա-
րի քիֆայէտէ էրմէնիճէ էօյրէտիլթի-
տէն սօնրա, դայլէթի թամմէ իւ դրէ,
շահիրտանէ թահսիլ իթտիրիլմէսինի թէք-
րարէն նասիհաթ իտէրիլ. վե շու նա-
սիհաթարըր եալընը շահիրտան հադ-
զընտա քեաֆի աւտ իթմէտիկիմիդտէն,
միւմիլն օլունուղու թագաիրտէ, հէր ալիւ
ու իթա, վե միլէթճէ վե տէվէթճէ իշլէր

իլէ մէշըլու օլան, վե սիննի քէմալէ իւ-
միշ պուլունան քէսան հադզընտա տա-
լի ճալիլ կէօրիւրիլ :

Մէմալիքի մահրուսէյի շահանէտէ
էհալի իշին հէքիմէրին ալըլընը, վե
պու եիւզտէն սէնէտէ եիւլէրճէ պին
նուֆուսուսն թէհի եէրտէ բէնէյի էճէ-
լէ տիւշմէքտէ օլաու գարընը պիտտէ-
ֆաթ պիտիլթիկիմիդտէ պէրապէր, Սալ-
թանաթը սէնիլէնին նազարը տիգգա-
թընը շու խուսուս իւլէրլինէ տալէթ
իթմիշ իտիլ :

Պիլ իթթիլսար պէեան իտէրիլ քի,
շու խուսուս, գաթէն Սալթանաթը սէ-
նիլէնին տալի նազարը տիգգաթընը
տալէթ իթմիշ օլմալին, նասրլքի գէյր-
տէ օգուսան պահատան անաշըրմագտա
ալըր, շէվլուլ իպթիտաւրնտան իթիլա-
լէն, եալընը կիւնտիւլիւք օլուպ, վե
հէքիմիլք վե էճաճըլըք տէրսլէրի վէրի-
մէք, վե տէրսլէր տալի լիսանը թիւրքի
իւզըն օլմագ իւզըն, պա իրաւէյի սէ-
նիլէն պիւր հէքիմիլք մէքթէպի քիւշաւ
օլունաճագը, վե իսլամ վե իթիսթիեան-
տան, վե լիսանը թիւրքիլէ միգտարի քի-
ֆայէտէ աշինա պուլունանարտան տէօրթ
սէնէյի գատար էլիշէր նէֆէր շահիր-
տան արնաճագը, վե պէշ սէնէտէ հէ-
քիմ չըգըպ, վե իւլ սէնէտէ էճաճը օ-
լապիլէճէքլէրի, վե սօնուստա իսթէրլէր
իսէ, տէվէթտէն մաաշ ալարագ, վե իս-
թէմէտիլթիլի հալտէ քէնտի քէյիլէ-
րինէ գալարագ էհալիլէ խրոմէթ իտէ-
ճէքլէրի, վե մէքթէպի մէգպուրէ վե-
րիլէճէք չօճուգարըն օն ալթըր եաշըն-
տան աշաղը, վե եիլիլմի պէշ եաշընտան
եօգարըր սիննտէ օլմաեաճագլարը, վե չօ-
ճուգ վիւմէք արգու. իտէնլէրին շիմո-
տէն իսթանապուտա սէրաեը Հիւմաեուսն
տալիլինտէ քեային մէքթէպի թըպպիլէ

յի Շահանէյէ միւրաճաւթ իտէճէքլէ-
րի բէսմէն իլան իտիլիշ տիր :

Լիսանը, մէգքիւր իլան աշքեամընճա
ալիլիւսուս թաշըալը միլէթտաշարը-
մըղըն, լիսանը թիւրքիլի պիլէն չօճուգ-
լարընը մէքթէպի մէգպուրա իթայէ միւ-
սարաւթ իլէ, շու նիլմէթի Շահանէ
շէվլէսինտէն թէսթ իլէրինի տօլունուղու
լըղա շալըճալարընը տալի նասիհաթ ի-
տէրիլ :

«Ճիւմէյէ մալիւ մօլունուղու վէճճ իլէ,
նէվիպէնի պէշէր պու ալէմ թէաեիւշտէ
էմրի ինթիաշէ սայ ու կիւշիլ իլէ եաշար,
վե հէր շալիս սանաթը միւքթէսիպէսի
սէմէրէսիլէ, թէվսիլ էմրի ինթիաշէ չա-
լըշըպ չապալար օլունուղու միւսէլէմ ի-
սէտէ, ինտան իպթիտայի էմրտէ սանա-
յիլի միւթէտտտիրտէյի միւ թէնէվիտան
գանդիսինի քէսիլ իւլ ինթիաշէ վե տայիմ
իւլ բէվաճ իսէ, օնու ինթիաշէ վե իս-
թիեար իլէմէք լազըմէտէն օլուպ, պիւ-
նապէրին սանաթը թըպապէթ մայէի սէր-
վէթլէ հասըլ օլմաեքալ, միւճէրրէտ սէր-
մայէի իլմ ու մարիթէթլէ տահապըր իւշո
ու դէքեաեէ մէնֆաթպալիլ իտէր պիւր
ֆիլէնի մէրգուպ օլարագ, տանալիլ միւ-
թէնէվիտա էն ալի ու միւթէպէր, վե
տիւնեանըն հէր ճիհէթիտէ դայլէթ
մագպուլ վե միւնթէիլէպ իտուկի բէհի-
նի բիւթպէի պէտահէթ օլունուղունտան
նաշի, պուսու ինթիաշէ վե ինթիեար
վե թահսիլինէ սայի պիշիւմար իլէմէք,
ասահապը ալ ու դէքեա ինտինտէ սայիր-
լէրինէ միւրաճաճ օլունուղու միւսթաղ-
նի պէեան վե իշարթ տիր. հաթթա
տգտէմլէրի աւալ մէքթէպ կէօրմէյիպ,
ալէլ իմիլեա թըպապէթ իտէն Բրանսին
թապիր օլունուր պիւր թագըմ քէօշէ հէ-
քիմէրի իսայիտէն իսայիլ քէսպիլ շէօհրէթ
իթմիշ իքէն, լէհիւ համո վէլ միննէ,

սայէյի գուարէթ վայելի Սալթանաթը սե-
նիյեհէտէ մէքթէպի թըպպիյէի շահանէտէ
եթիշտիրիյէն տօգթօրլար իսպաթը հա-
զադաթ վէ մարիթէթլէ քէսպի հայսիյէթ
իտէրէք, օ միսիլու քէօշէ հէքիմէրինի
նաղարը իթիպարտան խզաթ իյլէմիշ, վէ
հէրքէսաճէ ինթիպահ հասըլօլարագ, Մէ-
մալիքի Մահրուսէյի Շահանէնին էքսէրի
էեալէթ վէ գազալարնտան մաաշը էհալի
թարաֆընտան վէրիմէք իւզրէ, մէքթէ-
պի թըպպիյէի շահանէտէն միւխարէճ
աթըպպա թալիինի միւսթէտիեաթընա
տայիր մազապիթի միւթէատտիտէ վերուս
իթ մէքտէ պուլունմուշ իտէտէ, մէքթէպի
թըպպիյէի Շահանէտէն նէշէթ իտէն ա-
թըպպա օրտույի հիմաեոնլարտա իսթիի-
տամ օլունմազտա օլտուզլարը, վէ հազգ
սիւպհանէ վէ թէալա հազրէթլէրի թէքսիր
ու թէվիթի պուլունտուս:

«Այստեղի շահանէտէ նիսպէթլէ, ա-
տէտի աթըպպա ազալ վէ գալիլ վէ պէլ-
քի հէնուզ նըսիլընն իտարէսինէ քեաֆի
օլապիլը տէրէճէտէ պուլունմաաղը էճիլ-
տէն, խտտէմաթը միւլթիյէտէն իսթիի-
տամ օլունմազա աթըպպանըն էհալիսի-
նին, վէ ճէնապը մալիք իւլ միւլք մամուր
վէ ապատան պուլունտուս:

«Տայիրէի միւլթիյէի Տէվէթի Աւիյէ-
նին ֆիւսաթու վիւսաթը իզթիպասըն-
ա հէր պիր չէհր ու գասապա էհալիսինին
պիրէր իքիէր թապիպէ իհթիեաճլարը
օլտուղու հալտէ, բէք չօք մահէլտէ ա-
թըպպա պուլունմաաղտան պաշգա, էճ-
նէպիտէն թայիլն օլունմա թապիպլէրին
տախի, լիւզու մ կէօրիւնտիւքճէ իտարէի
ասքէրլիյէնէ ալընմաաթ ճիհէթլէ, մու-
հասսէնաթը տարիյէի ճէնապը վէլի նիյ-
մէթի լահրգալի ճէմիլէ օլարագ, ֆիւ-
նունը նաֆիայի թըպպիյէնին թէսիյի
թէտրիսի իլէ, միւլթիւն էճգայի թէրքի-
պլիյէսինէ քեաֆի աթըպպա վէ էճգաճը
եթիշտիրիյէսի, վէ օսուրէթլէ հըֆիք
աղհէթի ու մուլիյէնէ գազիյէյի միւհիմ
մէսինէ սարֆը տիգգաթ վ: մէսայի օ-
լունմաաթ գըմընտա, թաշալարճա իս-
թիիտամ գըլընմաաթ աթըպպա վէ էճ-
գաճիանը միւլթիյէնէ մալիքէճ օլմագ,
վէ օգուլտուլունմաաթ ֆիւնունը թը-
պիյէ վէ իսքէշարիյէ տէրս պէ տէրս
թիւրքէնէ թէրճէմէ իլէ, թիւրքէնէ
թէտրիս օլունմաաթ իւզրէ, մէքթէպի թըպ-
պիյէի միւլթիյէնէ նամիլլէ, մէքթէպի թըպ-
պիյէի շահանէ տախիլնտէ պիր տէրս-
խանէ քիւշաու ու թէրթիպլի խուսուսու-
նա, պուլ քէրրէ մէճիսի վալէա վէ էն-
ճիւմէնի մախուսի վիւքէրա գարարիլլէ,
պիլ իսթիպան իրատէյի սէնիյէի հազրէ-
թի ֆատիշահի միւթէալլիք վէ շաեան
պուլունմուշ օլտուղու, պուլ տէֆա պա-
էմի ալի հաֆատիսնամէլէրէ տէրճէ, նէշը
ու իւն գըլընմը իսի:

«Պիթէվիթիզնի թէալա, սայէյի մէա-
րիֆվայէի ճէնապը շէհինշահիտէ, իշպու-
շէվլալը շէրիֆ էվալիլիլնտէ, մէքթէպի
մէվքիւրուն քիւշաու թաաթիմ գըլընմը
օլտուղու, վէ պուլ մէքթէպէ ալընմաաթ
թալէպէ մէքեաթիպի Ռիշտիյէտէն պա-
շէհատէթնամէ չըգմըլ օլունմաաթտան, վէ
օլ տէրէճէ մալիւմաթ սահիպի պուլուն-
նան թէպապի Տէվէթի ալիյէ իսլամ վէ
իսթիսիեան կէնճէրինտէն օլուպ, օն
ալթը եաշընտան աշալը, վէ եիկիլիմի
պէշ եաշընտան եօգալը օլմաեաճալը,
վէ թալէպլէ միւմայիլէյի կիճէլէրի
մէքթէպտէ պէյթուլթէթ իթմէյիպ, վէ
ճանիպի միրիտէն մէաշ վէ թայիլնաթ
վէ էլպիսէլէրի օլմաեալ, մէքեաթիպի
տայիրէի ու մուլիյէ միսիլու, զայրի մու-
վազաֆ օլարագ, կիւնտիւզլէրի կէլիպ,
կիճէլէրի մահէլլէրինէ կիտէճէլէրի, վէ
խարիճտէն թըպպալէթ թահալի իլլին
կիրէնլէր իպթիտայի տիւխուլլինտէն պէշ
սէնէ, վէ էճգաճըլըք թահսիլի իլլին կիրէն-
լէր իւշսէնէ խիթամընտա թէքմիլ թահ-
սիլ իտէրէք մէքթէպտէն չըգաճաղլարը,
վէ թըպպալէթ ու էճգաճըլըքտան հէր
գանդի սիլքէ տախիլ օլունմա օլուլար
իսէ, իպթիտայի տուխուլլէրինտէ օլ վէճ-
իլէ գայտ ու թահրիր օլունուպ, սօն-
րատան պիր սիլքտէն տիկէր սիլքէ նաղ-
ու թահվիլ օլունմաեաճալը, վէ թապիպ
վէ էճգաճըտան հէր գանդիսի օլուր իսէ
օլտուս, թէքմիլ թահսիլ իտէրէք, տօգ-
թօլուգ տիպլումասըն իսթիհասալ իտէն-
լէրտէն թաշալը օլունլար, գուրտտան
մուաֆ օլունմաաղլար, վէ իշ պուլ պիրին-
ճի սէնէ շակիրտանը էլլի նէֆէրտէն ի-
պարէթ օլուպ, սէնէ պէ սէնէ թէրագ-
գը իտէրէք մէճուլի իքի եիւզ նէֆէրէ
իպլաղ օլունմաաղը, վէ պուլունմապիլտիյի
մէքթէպէ թաշալարտտան օլմասընը
միւլթէգէմ իտուկի, վէ տիպլումալարընը
ալարագ մէքթէպտէն չըգտըրտան սօնրա
վաթանը տալիյէլէրինճէ լիւզու մ օլտուղու
հալտէ օրտա, օլմաաղը սուրէթտէ
տայիր իճապ իտէն մէմալիքտէ թըպ-
պիթլէ իսթիիտամ գըլընմաաղլարը, վէ
քէնտիլէրի մէմուրիյէթէրապլէթ իթ-
մէտիլլէրի թագտիրճէ քէպի մանէ-
շա իճրայի սանաթա մէգուն օլունմա-
լարը, վէ սուրէթի իսթիիտամլէրի, վէ
մաաշը լաեղըլարը հազընտա տախի
պիր նիկամը մախուսա թէէսիս գըլըն-
աղը ճիւմէնին մալիւմի օլմագ, վէ պուլ
վէճ իլէ թահսիլէ թալիպ օլունլար օլ-
տուղու սուրէթտէ թարիլի իլանլնտան
պիր մահ միւրուրինէ սէկին իսթանպու-
սէրայը շիւմաեոնու տախիլնտէ քեա-
լին մէքթէպի թըպպիյէյի Շահանէյէ
միւրաճաթ իլլէմէք իւզրէ պէեանը քէ-
ֆիլլէթէ թահրիքի խամէյի լագամ գը-
լընմը տըր:

Ճէրիլ:

— . . . Միւլէլիլի .
Պուրսա, 18 յունվար .

Պուլտէֆա վիսաֆաու կաթուղիկուս Ս. հազ-
րէթլէրինին իսթանպուլա աղիմէթի իշին տա-
վէթնի էֆէնտիլէր պուրաեա թէշրիֆ իթ-
տիլէր: Միւշարիլլէյի հազրէթլէրի եօլա չըգ-
մազտան պիր կիւն էվիլլէ, սէաթէթլու իս-
մայիլ բաշա հաղրէթլէրի ըէմի վէտալարը-
նը իֆա իթմէք իւզրէ առաջնորդարանըմը-
ղը թէշրիֆ պուլունմաաղլար տըր:

Մահը հալին 15 ինտէ, եանի բաղար կիւ-
նիս սապահլանըն վիսաֆաու հաղրէթլէրի քի-
լիստէն ճէօմաթա պիր ճիհէթլէ մէսէրէթ-
պալս, վէ տիկէր ճիհէթլէ էսէֆէնկիլ վազ-
լար իթասընտան սօնրա, առաջնորդարան-
տա քէնտիլէ մախուսա օլան քիւրսիսինէ օ-
թուրտուգտա, գէնկին վէ ֆագըր հէրքէս
կիտիպ տէսիլ շէրիֆին պուլ իլլէմիլլէր
տիր:

Սաաթ տէօրթ բատտէլէրինէ վաար օլ-
տուգտա, կէրէք քեաֆիլլէրի գօնսօլար, վէ
կէրէք Ռում միլլէթի թարաֆընտան մէճ-
իսի քէպիր աղասը օլան Ապտուլահ էֆէնտի
իւնիֆօրմալարըյա, վէ հէր միլլէթ վէ հաթ-
թա Նէհուտի միլլէթի գէվաթը միւթէպէրէսի
տախի թէշրիֆ իլէ, քէզալիք միւշարիլլէյի
հաղրէթլէրի տէսիլին պուլ իլլէմիլլէր տիր:

Սաաթ պէշ բատտէլէրինտէ էվիլլէյա 120
նէֆէր շապիկլէր կիլիմիլլէ օլան չօճուզլար
էլլէրինտէ շիմիլ եարազլարըյա միւզէյէն
մուլար թութուգլարը հալտէ, վէ տիլիւ-
գան պէսթլէր օղուեուպ, խուպ ապաղլա-
րըյա էթրաֆը աղա իթտիրտիլլէրի թագ-
տիրտէ, Սէտտ-պաշը քէօրիսիւ իւզրէրինտէ
իքի թարաֆը տիլիլլէր, վէ պուլ հէն-
կեամաէ պիլլիմ քիլիսէնին կոշակլարը վու-
րուլմաեա, վէ միլլէթիմիլլէր Նիթէսիլան
գըսմը ժողովարանը գամբանաաղ շալընմաեա
պաշլամը, վէ էհալի հէր միլլէթ վէ հէր մէգ-
նէպտէն միւրէթթէպ օլտուղու, վէ օն պէշ
պին նէֆէրէ եազըն պուլունտուղու հալտէ
խընճալընճ աղաղլարա վէ բէնճէրլէրի տօլ-
մուշլար, վէ էօնտէն 20 նէֆէր գապթիլլէ սիւ-
արիսի, վէ արգատան պէշ ալթը եիւզ նէ-
ֆէր ըիեաթէ էհալի, արգալարընտան 500
գատար ալթը կէօնտէրիճի, արգատան բաթ-
րիքիտանէ թարաֆընտան կէլէն միլլէթէհ-
եաաղ Յարուլուն էֆէնտի, վէ պուրատա
միլլէթիմիլլէ թարաֆընտան մէճիսի քէպիր
աղասը Նապուլեան Սահակ էֆէնտի քէնտի
իւնիֆօրմալարըյա, վէ պուլարընտա արգա-
սընտան քահանալար վէ Արթ. խրէն վարդա-
պիտ, վէ Սերուլլէ վէ Ստեֆան վարդապետ-
լէր, վէ Գեր. Յուլիանէս վէ Ներսէս սըր-
բաղանլար, վէ պուլարտան սօնրա պէշ նէ-
ֆէր գօնսօլա պէլլէր վէ իլէրճիւմալարը
վէ գապալարը, վէ արգալարընտա էլլէրին-
տէ իրի մուլար վէ ճաճկողլու գաւաղան-
լար թութուգլարը թագտիրտէ օն իքի
նէֆէր շապիկլի չօճուզլար վէ իքի նէֆէր
քահանալար, վէ արգատան 12 նէֆէր գապ-
թիլլէր, վէ պուլարտան սօնրա իսմայիլ
բաշա հաղրէթլէրի ալայ ալթարընա սիւար
օլմուշ օլտուղու հալտէ վիսաֆաու կաթու-
ղիկուս սըբազան հաղրէթլէրի, իքի թարաֆը
տիլիլլէ օլան իզաիլիսա տէսիլ շէրիֆիլլէ

տուա իստեքէք ալայ ետօրիւմէյէ պաշլամըլ , վէ Պորտաւան պիր սաաթ մէաֆէտէ վազը փափասեան աղալարըն Աթընլար նամ չիֆթ- լիկինէ վասըլ օլունտուգտա , միւշարիւէյէ հազրէթլէրի վէ ղէվաթը միւթէպէրէ , զա- թէն թէհիյեթ օլունմուշ օլան պիր օտաւտա արամ իթմիշլէր , վէ պիր պաշգա օտաւտա տաթի , չիֆթլիք սահիպի օլան զաթլար թարաֆընտան սուֆրալար տօնատըլարագ պիր ազիմ զիւսաֆէթ քէշիտէ օլունմուշտուր :

Մէզքիւր զիւսաֆէթտէ պատէլէր նուշի- տիլիպ , վէ էնվալի մուհապէթ մէզալաթը կէշտիքտէն սօնրա , կէրէք քէնտիլէրի վէ կէրէք քեաֆէթի հազրուէն աեաղա դալգ- աղգլարընտա , Վեհափառ հազրէթլէրի գրա- բառ լիսան իւզրէ դայէթ միւհաթիւր սուրէթ- տէ պիր նութգ իրատ իթմիշ , վէ արթ . խո- բէն վարդապետ մէզքիւր նութգուն թէր- ճէմէթի կէրէք զօնսօլօս պէլլէրէ , վէ կէ- րէք միլէլի սայիւրէտէն օլանլարա պէեան իլլէմիշ տիր :

Վէլ հասըլ րէսմի վէտա իծրա օլունուպ , հէրքէս աիւշարը քէտէր օլունուգու հալտէ , միւշարիւէյէ հազրէթլէրիտէն այրըմըլար , վէ եալընըլ երիւ չէթէր գատար աթըլ պէ- բապէր պուլունտուգու հալտէ , Վեհափառ հազրէթլէրի ախշամըն սաաթ օն իթիսի սու- լարընտա Վեմէյիք իսկէլէսինէ վասըլ օլունու շուր :

Վէմէյիքտէ րուս միլլէթի փաբաս էֆէն- տիլէրի վէ չօրպաճըլարը , վէ ճիվարընտա պուլունտան Պէնլի նամ Հայ քէօլիւ քանա- նալարը վէ չապիլիլ չօնուգլարը իսթիգպա- լէ չըզմըլար , վէ Թէրսանէ իսկէլէթինէ ի- նէնէ գատար մէրգուլման չօնուգլար պէսթէ- լէր օգուսուշլար , վէ պու հէնկեամտէ րու- տիա սէֆարէթլիսանէսի թարաֆընտան իրալ գըլընան վարօրտան թօրլար աթըլմըլ , թա- տիֆէլէր տիրէքլէր իւզէրինէ չըզարագ սէ- լամա տիգլիմիշլէր , վէ պէշ չէթէր գաթի- տանլար իւնիֆօրմալարըլյա սանտալար իլէ իսկէլէյէ կէլմիշլէր , վէ Վեհափառ հազրէթ- լէրիտէ , վէ րուսիա գօնսօլօսու միւգիւ ֆալ- քէզինի վէ սայիւր ղէվաթը ալարագ մէզքիւր վաբօրա նաղլ իլլէմիշլէր տիր :

Աթըլ օլ կիճէ վաբօր տէրուշինտէ զու- հուրա կէլէն չէնլիք վէ զիւսաֆէթ ֆէվգ էլաաէ սուրէթտէ պուլունմուշ տուր :

Մուխալիլիւիդ վէքիլի
ԿԱՐԱՊԵՏ ԳԱԼԵՕՆԵԱՆ

Կէրէք պալեատէքի մէքթուպուն մա- էլիտէն անլաշըլարընա , վէ կէրէք իա- ըրիճտէն ալտըղըմըլ մալիւմաթա նէզա- ըն , միլլէթիմիլիկին Գաթիլը գըլսմըլ թա- ըաֆընտան չու ալայտա րուհանի վէ տիւնէկէլի սընըֆլարընտան ֆէրտի վա- հիտ հազրը պուլունմամըլ տոր :

Աճէպա մէզքիւր գըսմըն պու հարէ- քէթի պիր մանեաեա մէպի մի տիր , եօթսա « էհիլ մէտէնլիյեթ » օլմալարըն- տա՞ն մը նէշէթ իթմիշ տիր . . .

— Պու տէֆա ֆէօթահեա առաջ- նորդու Գեր . Յոլսէփ սրբազան թարա- ֆընտան թարաֆըմըլ կէօնտէրիմիշ օ- լան մէքթուպուն , Թիւրքճէյէ թէրճէ-

մէ օլունտուգտան սօնրա , Մանգուսէ- միլտէ տէրճի թալապ օլունմուշ իստէ , այնէն էլմէնիճէ օլունուգու հալտէ տէրճ իթմէքիլի միւլաճճաճ թուլթուշուգ տուր :

Մէզքիւր մէքթուպուն մաէլիտէն անլաշըլարընա կէօրէ , Մկրտիչ եպիս- կոպոս Աֆիեօն-գարահիսարընտա տալի վազթիլլէ 100 իրա չալորըմըլ օլունա , վէ պիր թազրիպ եինէ մէզքիւր երիւ լիւա- եր էլուէ իտէպիլմիշ տիր :

Պու տէֆա իսէ իլլմիլտէ քէզալիք երիւգ առտէ լիւա չալորըմըլտա , վազ- թիլլէ վեհափառ կաթուղիկոս հազրէթ- լէլի եանընտա աշըլըլ իթմիշ օլունա , վէ գաթան սուլի հարէքթի իշիտիլմէմիշ օլան , վէ պու տէֆա քէնտի եանընտա աշ- ճըլըլ իթմէքտէ պուլունտան Թօգաթըլ աշըլ Գէորգ նամ քէստէն սուլի զանն ի- տէրէք մահպէօէ իլգա իթտիլմիշ , վէ պիշարէյի մահպէստէ պըրագալարագ պու թարաֆա կէլմիշ տիր :

Պատէհու գէվալը առտէ մահպէս- տէն գուրմըլմուշ , վէ ազրապաարնտան օլան միւմալիլէյ Յոլսէփ եպիսկոպոս օլ խուսուստա պիր մէքթուպ եազարագ վուգուի հալի նաղլ ու պէեան իլլէմիշ , վէ մէզքիւր մէքթուպուն սուրէթի տա- լի թարաֆըմըլ կէօնտէրիլմիշ իստէ , տէրճիտէն սարթը նազար իլէ , պու գա- տարլա իլլմիշֆա իլլէմիշիլ տիր :

. . . Խմբադիր .
Նախ եւ յառաջ մեր չնորհակալութիւնը կը մատուցանեմ ձեր մեծապատուութեան որ ձեր անաչառ թերթերը հասարակաց նախա- պաշարմունքը տկարացունելով , իբրեւ 'ի խոր քնոյ կը զարթուցանէ չառերը , որոյ ապա- ցոյց է ներքոյ գրելիքս :

Գեր . Մկրտիչ արքեպիսկոպոս մեծապա- տիւ եղբայրը՝ ուր որ երթայնէ իրեն լիւրա ռսկիները գողնալ կուտայ թէեւ երկաթեայ արկեղի մէջ ամրափակէ . այս վերջին ան- գամ գողնալ տուած ռսկիները Պատրիար- քարանի մէջ թէեւ արուեստիւք Փարաւօնի չէ կոցիւր հանել տալ , բայց եւ չէ կրցեր կարծիք ըրած գողը բռնաւորական բանտի մէջ դնել տալ . վասն զի Թագաւորական քա- ղաքն Պօլիս ոչ բռնաւորի , ոչ բարբարոսի եւ ոչ զրպարտութեան ապաստանարան է , այլ ընդհակառակն Ասիական դաւաճները ա- պրնջականութիւն կընեն նոյն գործողու- թիւններուն 'ի ձեռն գործողի , ահա յԱֆի- օն-գարահիսար որ մերձն է ինձ եւ երբեմն ինձ վիճակեալ տասն հազար զուրուշ ըստ լօելոյ մեր ռսկի գողնալ կուտայ եւ կասկա- ծելիներուն սպառնալիք , բռնութիւնք , նախատիւք կարելի է որ եւ բանտաւորու- թիւն , վերջապէս 'ի ձեռն իշխանաց նոյն գողցուած ռսկիները իրեն կը տրուէ ու կը վճարուի , Նախ քան զՊատրիարքարանի գո- ղութիւնն 'ի վերագարծին իւրում յեզիպ- տոսէ 'ի Զմիւռնիա երկու սնտուկ ունի եղեր երկաթեայ , երկուքն ալ 'ի միում վայրկենի կը բացուին կը կոտորուին ու մէջէն ռսկինն-

րը կը վերնան , որ գողցողն ալ մեր քեռայրն է եղեր Թօխաթցի աչճի Գէորգ բաղդալսըն- գիր խղճալին , որն որ խոհարարութիւն ը- նելու իղճով յԱֆիօն-գարահիսարէն Թօ- փալեան յարգապատիւ հաճի Գէորգ աղա- յին քովէն հոն կերթայ , եւ Մըկըրտիչ ե- պիսկոպոսն առիթով մը իրեն խոհարար կընէ , յետոյ մէկ քանի ամիսէն 80—100 լիրաս գողցաւ ըսելով՝ յետ տանջանաց բանտը կ'մատնէ առանց դատաստանի եւ ինքը ուղղակի Պօլիս կուգայ , այն աղքատ խոհարարը ամիսներով բանտը մնալով , եւ Աստուծով Պատրիարքարանի գողութիւնը երեւան ելլալով Զեր զաղէթային 'չնորհըլ' կեցցէ՝ Մանգուսէ յաւիտեան , իզմիլցիք կար- թընտան , կաթալին 'ի պաշարմանէ' Սպար- թալընտան Եաղուպ աղայն զրպարտութիւն ու չինծու ըլլալը կուսնելով բանտէն կազա- տէ իրեն տունը ձրի մէկ քանի ամիս խո- հարարութիւն ընել կուտայ , յետոյ իզմիլի հիւանդանոցը 75 զուրուշ ամսականով խո- հարար կը կարգէ , Զարմանքը սա տեղն է որ Գեր . Մկրտիչ եպիսկոպոսը տասն եւ հինգ օր երկերկու երեւելի իշխաններուն յանձնե- լով , ամեն պարագայիւք քննութիւն ընել կուտայ՝ զանց արարեալ զքննութենէն իրեն դրացի կինը՝ որուն ինքը յանձնած է իրեն բանալիները , եւ տասնեւհինգ օրէն զկնի կերթայ կառավարչին կ'մատնէ , եւ ճամբան բանտը երթալնիքէն , վրան պլուխը հրապա- րակի մէջ հարիւրաւոր մարդկանց մէջ ինեւ- կայութեան իւրում քննել կուտայ , եւ վեր- ջապէս առանց գտնալու ռսկիները կ'թողու Պօլիս կուգայ , առաւել զարմանքն այն է՝ որ ռսկեզուրկ եղած էր 'ի Զմիւռնիա , ուր տե- ղէն դտեր է դարձեալ Պատրիարքարանի գողցուցած ռսկիները , ըսել է որ կամ Զմիւռ- նիոյ գողութիւնը սուտ է , կամ Պատրիար- քարանիւր՝ զարմանք զարմանալեաց , հրաշա- գործ են նորին գերապատուութեան ռսկիները :

Այս կարծիք ըրած խոհարարին հաւա- տարմութիւնը յատուկ գրութեամբ խրով կը քննէ Թօփալեան հաճի Գէորգ աղայէն , եւ կըստուգէ անոր գող չըլլալը , բայց պէտք էր 'ի նուաստէս տեղեկութիւն ստանալ , ո- րովհետեւ իմ քեռայրն է երեսուն ամաց հեաէ- վասն զի իմ քովն նոյն կարծեցեալ գողը տե- սած էր 'ի սուրբ էջմիածին , Նոյն կարծե- ցեալ գողը չատ ժամանակ Ուրֆացի Յարու- թիւն եպիսկոպոսին՝ որնոր Պրուսայու առաջ- նորդ էր , խոհարարութիւն ըրած էր . հան- գուցեալ արժանայիշատակ Մատթէոս կա- թողիկոսին քովը երկար ժամանակ , նոյն- պէս եւ այժմեան նորընտիր Գեորգ սրբազան կաթողիկոսին քովն բաւական ժամանակ , ընաւ գողութեան արատ մը ստուեր մը տ- առած ու լսած չենք , թէպէտ ինքը խեղճ ու աղքատ մարդ է , բայց հաւատարիմ ըլլալուն թող վկայէ այժմեան Աստուածընտիր Ս . Կա- թողիկոսն , որով զրպարտութիւն եւ արուես- տական կախարդութիւն ու հնարք ըլլալը ինքնին յայտնի կըլլայ , եւ ակն յայտնի կե- րեւի որ այսպիսի խեղճ ու աղքատ մարդուն ամսական չտալու ստիպմանէ կը հնարուի այս գողութեան կարծեաց յուշկապարիկը , բայց հաւատեալա զիտեն՝ որոց են ուշ 'ի կուրծս

«Ի դրոց» հասանել զվարճա մշակաց վերա-
ձարդի աննորիկ մեղաց դասակարգի, նա-
եւ անշուշտ արդարութիւնը կը պարտաւորէ
եւ կը պահանջէ՝ որ Գեր. Արին վճարք ընէ
զրկելոյն նոյն բանտաւորեալ խղճալոյն քա-
նի օր բանտը մնաց նէ, որուն հայրազրիկ ան-
խնամ ընտանիք եւ որդիք՝ յեծք եւ վո-
քունք կը բողոքեն առ Աստուած՝ որ անա-
շառն է՝ ի դատաստանի, եւ ակն ոչ առնու-
ի մարդկանէ, թող աղքատի անուանարկու-
թիւնը զոհ ըլլայ ձրիապէս իրեն գերաստի-
ճան պատուոյն:

Խնդրեմ՝ ո՛ր ազգասէր աղնուական Ման-
գումէ, զայս մեր գրութիւն ի հրապարակ
հանել եթէ կարելի իցէ տաճկական բարբառով
քստ սովորութեան ճերմում, բայց ոչ փոխե-
լով զմիտս ի մաստից: Ընթերցիք եւ զօրի-
նակ նամակի քննադէմ մերում, յորմէ եւս
կարէք քաղել զիմաստս:

Յաւերթասցի՝ անուն պատուական Ման-
գումէին ի միջնարում իւն եւ յօգնականու-
թիւն տառապեալ խղճալեաց Աղգիս եւ զըր-
կելոյն:

1867, յունուար 11 ի ֆէօթանա.
ՅՈՎԱԾՖ ԱՐԲԵՊԵՍԿՈՊՈՍ
կուտինայի վիճակին

— Հէր նէ դատար տիւնքի նիւսխէ-
միդտէ, Պէյ-օղլու քիլիսէսի էպիսկոփոսին
տէն տօլայը զուհուրա կէլէն ուլլոուն
սուզուզ սէպէպինտէն պիր դաշ քիլի
մահպէսէ իլգա օլունսուղունու մէս-
մուսթա նէպարէն պիտիլիսիլ իտիք իսէ-
տէ, սօնրատան ալարղըմը մալիմաթա
կէօրէ, կէրէի էրէյիճէ ուլլունսուզուզ
վուզու պուլմուշ տուր, Փազաթ քիմնէ
մահպէսէ իլգա օլունսումըշ տուր:

Քէզալիք իշիթտիկիմիդէ կէօրէ, ախա-
մա տօղրու պէշ ալթը եիւզ քիլի քիլիսէյէ
թօրլանտըգտան սօնրա, սապահլանըն պիր
տէֆա կիտիպ վեհապառ հազրէթլէրինի թա-
ճիլ իթթիքլէրի կիպի, էլլի ալթմըշ նէֆէր
քէսան, թէքրարէն միւշարիլէյ հազրէթլէրի
իգամէթկեհալարընա տօլմուշար, պիր չօգ
հազգը լազըրտըլար իթմիլէր, վէ պուշար
պիր թազրիպ գանտըրըլարագ կէրի կէօն-
տէրիլմիլէր իսէտէ, քիլիսէտէ պիւլիք ար-
պէտարը գօրմուշ, վէ դանն իտէրիդ քի
պիր իքի տաեագ բաթըրտըլ տալի չըդ-
մըշ տուր:

Աղըպէթ քէար տտեանա պիր վարդապետ
չըգարագ, չօգ նասիհաթլար իլէ պէրապէր,
հէր հալտէ էպիսկոփոսին Հայ գալֆաեա վէրի-
լիպ, վէ Հայ ամէլէ իշիթտիկիլէճէյի վատ-
լէրի վէրիլմէսի իւզէրինէ իդտիհամ կիւճ պէ-
լա տաղըմըշ տուր:

Էկէր իշիթտիկիմիդ սահիհ իսէ, բաթ-
թիքլանէնին տիւնքի գարարը իւզէրինէ,
չու խուսուս սէրայը հիւմաեուն գալֆասը
Աարդիս պէյէ իֆատէ իլէ, չու իշի քէն-
տի իւզէրինէ ալարագ իքմալինէ հիւմէթ
պուսուրմալարը ըէճա օլունսուճա իմիշ:

Թէքրարէն սէյլէրիդ, աղըլըլը պու ի-
շի պիր թաթըլ եէրինէ պաղաեարագ, չիւճ
տիքի գալֆանըն գօրթրաթսունու ֆէսի ի-
լէ պիր Հայ գալֆաեա թէպիմ իթմէք տիր:

— Պէյիքթաշտան թարաֆըմըգա, օրանըն
թաղական խորհուրդու ալէյիլնտէ պիր մէք-
թուպ կէլմիշ իսէտէ, իմզասը պիլգէ մալիւմ
վէ աչըգտան նիզամընտա օլմատըղընտան,
տէրճինտէն սարֆը նազար օլունմուշ տուր:

— Կէլէն կիւնլէր Արեւելեան թատ-
լոնսա, Սըվաճեան Յ. էֆէնտի թէէլիֆի
օլտու զու հալտէ իճրա գըրընան Առւն-
ՋԱՐ՝ ԱՄԱՏՈՒՆԻ նամ թրաճէտիտա չօդ-
լար հազըր պուլունսամըշ օլտուզլարըն-
տան, կէրէք թահրիլէն, վէ կէրէք ի-
սանէն, պիր տէֆա տահա իճրա գըրընմա-
սը արզուսունու պէեան իլլէմէմիլ, պիր-
տէֆաթ թարաֆըմըգա ըէճա օլուն-
մուշ տուր:

ԻԼԱՆՍ ՄԻԻՀԻՄՄ

Պու բազար կիւնիւ Պէյ-օղլու ճատ-
տէսինտէ վազը թարտէն-տէ-Յլէօր նամ
պաղչէնին Գաֆէ-Բարիպիէն նամ վապի
գազինսունտա պիր դաշ միւթէպէր վէ ա-
լիմ գաթլար, վէ քէզալիք աճիլլէրի, ինսու-
նիսէթ ու շէֆգաթ իւզէրինէ նու թգ-
լար սէյլէյէճէքլէրինտէն, հէր քէսին
հէր հալտէ թէշըրի իթմէսի նիսէթիլլէ
խասսէթէն իլան օլունուր:

Մէզքիւր նու թգլարա ալաթիլըգա
սաաթ թամ եէտիտէ պաշլանըլըպ, վէ
սաաթ տօգուդաա խիթամ վէրիլէճէքտիր:

Մէզքիւր նու թգլար տիլնէմէքլէյէ
սարլու վէ ըաղպէթ պուսուրանլարտան,
իչէրու կիրալիլէրինտէ տուսուլլէյէ իս-
միլլէ պիրէր առտէտ պէշիք Մէճիլլէ տըլ-
նաճագ, վէ զուհուրա կէլէճէք օլան հա-
սըլաթ տալի, հէր քէսին ըէք մէմուուն
օլաճագը սուրէթտէ պիր խայրիսահըղա
իհտա գըրընաճագ, վէ հէր քէստէտ ալէ-
նէն օրտտա պիրտիլլէճէք տիր:

Նու թգլար սէյլէնմէգտէն էվլէլ եա-
խտ սօնրա, հէր քէս քէնտի փարասըլ-
լա գահվէ վէ սայրիլէ իչէպիլլէճէք իսէ-
տէ, նու թգ վազթիլնտէ հիշ պիր շէյ ի-
շիլմէյիպ, վէ աալա կիւրիլթիւ իտիլ-
մէյէճէկիլնտէն, պու խուսուսլարա դի-
եառտէսիլլէ տիգգաթ օլունմասը պըրճա
ըէճա օլունուր:

Պէյլէ պիր նիլլէթի խայրիլլէնին իճրա-
սընտա չօգլարըն արզու վէ մուհապէթ
իւզրէ հազըր պուլունսաճաղլար էմէլի
էլլէպտէն իսէտէ, սօնունտա գիեառտէ-
սիլլէ մէմուուն վէ մահպուզ օլաճագլար
պէեանիլլէ, ըէք պիւլիք պիր սէպէպլէ-
րի օլմատըգճա կէրի պալմամալարը քէաֆ-
ֆէյի տօթթլարըմըգա խասսէթէն թէք-
լիֆ գըրընըր:

Պու նու թգլարտա դազէթաճը էֆէն-
տիլլէրին տալի հազըր պուլունսալարը
պըրճա արզու օլունուր:

Գաթուտան իչէրի կիրէն հէր քիմ օ-
լուր իսէ օլուն, տուսուլլէյէ պիլլէթի
ալմանա պօրճու օլուպ, վէ աալա միլլէթ

վէ մէզհէպ Ֆարզը պազըլմաեարագ հէք-
քէս գապուլ օլունաճագ տուր:

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԻԼԱՆՍ

ՄԻԻՀԻՄՄ ԻՉԻՆ ԳԱՍԹՈՒՆԱՐ

ՄԱՂԱՋԱՍԸ

Սահիպ իմզա քէաֆֆէյի էլմասըլարա,
Պէյ-օղլուտա թէքէ ճատէսինտէ վազը 559
նիւմէրօլու մաղազասընտա էնվայի պիւլիք-
լիքաթ Գասթօնլար պուլունսագտա օլուպ,
վէ կէրէք թանէ իլէ, վէ կէրէք տուզինա
իլէ սաթըլմագտա օլտուղունու իլան իտէր:
ԳՕՅՄԱՆ

Պիր մահէլտէ զայէթ իլի ճինստէն
օլտուղու հալտէ, պիր տտէտ տիլլէյ մա-
քիլնասը պուլունուպ, վէ ուճուզ ֆի-
եաթ իլէ սաթըլմագտա օլտուղունտան,
իսթէք իտէնլէրին թարաֆըմըգտան սիւ-
ալ իլլէմէսի իլան օլունուր:

Չարչտա Բիւսկիլլէթիլլէր իչինտէ
Գահվէլանէ սօգաղընտա 31 նիւմէրօլու
տիւքքեանտա սապրդ էրմէնի բաթրիք-
խանէսի քէօշէսինտէ օրթա գահվէի իշ-
լէտէն, Ստեփան Պետրոսեան նամ քիմէս-
նէ էհվէն ֆիաթլա թըրաշ իթմէքտէ,
վէ սաշ քէսմէրտէ, վէ իգթիլլէյի հալտէ
տալի էհվէն ֆիեաթլա տիւլիւն էվլէ-
րինտէ մասա թաղըմալարըլա խըզմէթէ
կիտէճէք օլտուղունու իլան իտէր:

Պէյ-օղլունտա էրմէնի քիլիսէսի ար-
գասընտա սօլ սօգաղտա նիւմէրօ 3 եէնի
եալիլլէրը մաղազատա, ալեա վէ խալիս
չալուշ վէ միսքէթ իւզիւմիւ շարապ-
լարը վէ սայրի կիւնսկիւն ֆրէնք շարապ-
լարը կէրէք քիւլիլլէթի վէ կէրէք օգգա
իլէ սաթըլմագտա տուր:

Ղալաթիոյ Արչակունեաց ընկերու-
թեան սնդամիսերէ ոմանց քանի քանի
անգամ յորդորմամբ իմաց տրուեցաւ
ապառիկ խմուած ըմպելիքներուն ստա-
կը հատուցանելու համար. եւ ահա այս
վերջին անգամըն ալ լրագրով իմաց կը-
տուր ի նոյն անգամոյ որ մինչեւ 22 յուն-
ուար անպատճառ հատուցանեն ինչ որ
կը պարտին, եթէ ոչ գիտցած ըլլան որ
յակսանէ անուանէ պիտի պարտաւորինք
հրատարակել:

1867 յունվար 4.

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷՔԱ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԷՎԱՆԹ ՀԷՐԱԼՏԸՆ ԹԱԳԱՆԵՍԻՆԵԹ
ԳԵՑ-ՕՂԼԱԹԵԱ ԵՐԵՎԱՆ ԵՐԵՎԱՆ, ԵՐԵՎԱՆԻ ԱԳՈՒՆԻ
ԳԻՆԵՐԻԼԷ ԳԱՐԵՐԵՆԱ ՆՈՒՄԵՐՈ 167.